

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, fakss: 67244074, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

2019.gada 3.maijā Nr.1-5/74

**Valsts policijas Vidzemes reģiona pārvaldes
priekšniekam Imantam Mitroško**
kanc@vidzeme.vp.gov.lv

Zināšanai: **Valsts policijas
Vidzemes reģiona pārvaldes
Valmieras iecirkņa
priekšniekam Andrim Šteimakam**
andris.steimaks@vidzeme.vp.gov.lv

*Par vizīti Valmieras iecirkņa
īslaicīgās aizturēšanas vietā*

2019.gada 10.aprīlī Tiesībsarga biroja Pilsonisko un politisko tiesību nodaļas juridiskais padomnieks Juris Siļčenko, vecākais jurists Matīss Malojlo un Prevencijas daļas vecākā juriste Sandra Garsvāne bez iepriekšēja brīdinājuma apmeklēja Valsts policijas Vidzemes reģiona pārvaldes Valmieras iecirkņa īslaicīgās aizturēšanas vietu (turpmāk – ĪAV). Pārbaudē piedalījās Valsts policijas Vidzemes reģiona pārvaldes Valmieras iecirkņa priekšnieks A.Šteimaks, Valmieras iecirkņa Kārtības policijas nodaļas priekšnieks J.Bagāts un ĪAV darbinieks A.Eglītis.

Tiesībsarga biroja darbinieki apskatīja Valmieras iecirkņa ĪAV telpas un pagaidu turēšanas telpu, veica pārrunas ar iecirkņa un ĪAV amatpersonām un intervēja vienu kriminālprocesuālā kārtībā un divas administratīvā kārtībā ievietotas personas.

Pagaidu turēšanas telpa

Viena no Valmieras iecirkņa telpām ir iekārtota aizturēto personu pagaidu turēšanai. Pagaidu turēšanas telpā ir atsevišķs restots nodalījums, kas aprīkots ar slēdzamām restotām durvīm. Tajā atrodas divi pie grīdas piestiprināti soli, uz kura vienlaikus var atrasties aptuveni divas līdz trīs personas. Telpā ir atverams logs, kā arī mākslīgais apgaismojums.

Pagaidu turēšanas telpa ir iekārtota ar diviem nodalījumiem, kurā personas tiek turētas. Tādējādi nevar tikt nodrošinātas Ministru kabineta 2009.gada 7.jūlija noteikumu Nr.735 "Kārtība, kādā personas tiek ievietotas un turētas pagaidu turēšanas vietās, un prasības šādu vietu aprīkošanai" 8.punkta prasības par sieviešu un vīriešu un nepilngadīgo un pilngadīgo atsevišķu izvietojumu. Kā norādīja policijas amatpersonas, tad pirms personas ievietošanas pagaidu turēšanas telpā persona tiek pārmeklēta, un ziņas par personas nodotajiem un pārmeklēšanas laikā izņemtajiem priekšmetiem policijas amatpersona reģistrē žurnālā. Pagaidu turēšanas telpā tiek veikta videonovērošana ar audioierakstu.

ĪAV vispārējie apstākļi

Valmieras ĪAV kopumā ir sliktā vispārējā stāvoklī un tā uzlabošanai noteikti ir nepieciešams remonts. Par minēto liecināja, piemēram, ĪAV gaitenis, kura grīdas segums bija acīmredzami nolietots, un vienīgais logs atrodas pie amatpersonas darbavietas. Tāpat arī apskatītās ĪAV telpas, izņemot telpu biometrijas datu iegūšanai un aizturēto fotografēšanai, kurā ir veikts kvalitatīvs remonts, ir sliktā stāvoklī, kas liecina par ilgstoša remonta neveikšanu.

Valmieras ĪAV ir 7 kameras, kurās kopumā var tikt ievietotas 12 personas. Policijas amatpersonas norādīja, ka personu izvietojumu Valmieras ĪAV nosaka Valmieras iecirkņa Kriminālpolicijas nodaļas priekšnieks. Valmieras ĪAV nav noteiktas kameras, kurās tiek turētas vienīgi personas kāda noteikta (KP vai APK) procesa kartībā.

Tāpat ĪAV ir telpa procesuālo darbību veikšanai, aizturēto apskates telpa, mazgāšanās telpa, tualetes telpa, gultas piederumu noliktava, atsevišķa virtuves telpa ĪAV amatpersonu vajadzībām un telpa biometrijas datu iegūšanai un aizturēto fotografēšanai.

Personas nodotās un izņemtās mantas glabājas divās atsevišķās telpās – metāla skapjos, kā arī gultas piederumu noliktavā. Amatpersonas nevarēja sniegt loģisku skaidrojumu par mantu glabāšanu divās atsevišķās vietās. Šāda prakse par mantu atsevišķu glabāšanu nav atbalstāma, jo var rasties lieki riski saistībā ar mantu uzglabāšanu. Līdz ar to tā būtu pārskatāma, nodrošinot, ka mantas tiek glabātas vienuviet.

Turklāt vizītes laikā tika konstatēts, ka aizturēto apskates telpā, kura tiek izmantota ieslodzīto pilnai pārmeklēšanai, atradās dažādi priekšmeti un mantas, kas nekādā veidā nevarētu būt saistītas ar personu pārmeklēšanu. Ievērojot minēto, nav saskatāma objektīva nepieciešamība par minēto mantu glabāšanu šajā aizturēto apskates telpā

Darbavieta ĪAV amatpersonai ierīkota ĪAV gaitēņa galā, kur glabājas vairāki uzskaites žurnāli, kuros tiek reģistrēta dažāda rakstura informācija (piem., par personas ievietošanu un atbrīvošanu no ĪAV, par pastaigu un dušas apmeklējumiem, medicīniskās palīdzības sniegšanu, higiēnas līdzekļu izsniegšanu). Gadījumā, ja aizturētais atsakās no pastaigas, tas tiek fiksēts ar pašas personas parakstu.

Blakus ĪAV amatpersonas darbavietai ir ierīkots metāla konstrukcijas slēgts nodalījums, kurā pēc policijas amatpersonu norādītā var uz neilgu laiku ievietot aizturēto personu, kamēr tiek kārtoti nepieciešamie dokumenti. Tāpat Valmieras ĪAV tika konstatēta atsevišķa kamera, kas nav iekārtota un neatbilst Aizturēto personu turēšanas kārtības likumā noteiktajām prasībām, kas noteiktas kamerām. Turklāt arī policijas amatpersonas nevarēja sniegt precīzu atbildi par šīs kameras funkcionalitāti un izlietojuma mērķi, vienlaikus norādot, ka tā var tikt izmantota kā atskurbtuve. Šādu konstrukciju un telpu iekārtošanu saistošie normatīvie akti neparedz, tāpēc to lietošana būtu nekavējoties jāpārtrauc. Turklāt vēršu uzmanību, ka 2019.gada 10.aprīlī stājās spēkā 2019.gada 14.marta "Grozījumi likumā "Par policiju"", saskaņā ar kuriem policijas darbiniekam ir

tiesības personas, kuras alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu lietošanas rezultātā zaudējušas spēju patstāvīgi pārvietoties vai orientēties vai var nodarīt kaitējumu apkārtējiem vai pašas sev, nogādāt iestādēs, kas sniedz atskurbšanas pakalpojumus, ārstniecības iestādēs vai mājoklī (sk. likuma "Par policiju" 12.panta pirmās daļas 9.punktu). Tādējādi no likuma tika izslēgta norma par šādu personu nogādāšanu policijas iestādē un turēšanu tur speciāli iekārtotās telpās līdz atskurbšanai.

ĪAV tiek veikta koplietošanas telpu videonovērošana. ĪAV kamerās videonovērošanas iekārtas nav uzstādītas. No 2017.gada 21.marta spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr.153 "Kārtība, kādā policija veic novērošanu, izmantojot tehniskos līdzekļus, kā arī šādas novērošanas rezultātā iegūto datu apstrādi" (turpmāk – Noteikumi Nr.153), kuru 4.punkts paredz, ka īslaicīgās aizturēšanas vietā ievietotās personas novērošanu veic 48 stundas no brīža, kad persona ievietota īslaicīgās aizturēšanas vietā (izņemot apcietinātās un notiesātās personas, kuras pārvietotas no izmeklēšanas cietuma vai brīvības atņemšanas iestādes). Kā norādīja policijas amatpersonas, tad bija paredzēts veikt videonovērošanu arī kamerās, tomēr naudas līdzekļu trūkumu dēļ tas nav ticis nodrošināts. Turklāt atzīmējams, ka videonovērošana nav uzstādīta arī procesuālo darbību veikšanas telpā, kas, ņemot vērā tajā veicamo darbību raksturu, būtu svarīga. Līdz ar to Noteikumu Nr.153 prasības Valmieras ĪAV netiek nodrošinātas.

Valmieras ĪAV nav pieejams personām ar kustību traucējumiem un personām, kuras pārvietojas riteņkrēslā. Proti, lai tiktu uz Valmieras ĪAV, kas atrodas ēkas otrajā stāvā, nepieciešams pārvarēt trepes. Tāpat arī ĪAV gaitenis ir šaurs, kur minētajām personām būtu apgrūtināti pat apgriezties.

Valmieras ĪAV ir daļēji segts pastaigu laukums, kurā pastaigas var notikt arī sliktos laika apstākļos. Pastaigu laukumā ir uzstādīta videonovērošanas ierīce. Tomēr pastaigu laukumā nav ierīkota signālpoga policijas amatpersonas izsaukšanai. Ņemot vērā to, ka pastaigu laukums nav ĪAV amatpersonu tiešas redzamības attālumā, un amatpersona, veicot dienesta pienākumus, var neatrasties pie monitora, būtu lietderīgi nodrošināt pastaigu laukumā esošai personai iespēju pievērst amatpersonas uzmanību vai paziņot par steidzamas palīdzības nepieciešamību.

Pēc vienas no intervijām ar ĪAV ievietotajām personām tika konstatēts, ka personas, lai gan izmanto pastaigas svaigā gaisā, tomēr tās nav informētas par šo pastaigu reālo ilgumu, jo nav pieejams pulkstenis, pēc kā varētu vadīties. Norādu, ka, ja aizturētais ĪAV atrodas ilgāk par 24 stundām, viņam ir tiesības uz vismaz vienu stundu ilgu pastaigu svaigā gaisā, kas līdz ar to ietver prasību arī tikt informētam par faktisko pastaigu ilgumu.

Lai nokļūtu pastaigu laukumā, ir jānokāpj lejā pa stāvām trepēm, kas līdz ar to nepieļauj iespēju, ka to varētu izmantot personas ar kustību traucējumiem un personas, kuras pārvietojas riteņkrēslā.

Amatpersonas norādīja, ka darba laikā ĪAV parasti ir viena policijas amatpersona, kā arī pa dienu ĪAV priekšnieks. Savukārt nepieciešamības gadījumā ĪAV tiek pieaicināts policijas darbinieks no Valmieras iecirkņa dežūrdāļas. Attiecīgi gadījumos, kad nepieciešama nekavējoša iejaukšanās, ĪAV esošā amatpersona objektīvi nevarēs nekavējoties sniegt nepieciešamo palīdzību, vienlaicīgi sazinoties ar citiem darbiniekiem vai palīdzības dienestiem. Turklāt kā norādīja Valmieras iecirkņa amatpersonas, ĪAV esošās amatpersonas rīcībā nav atslēgas kameras durvju atvēršanai. Tādējādi tikai vienas amatpersonas pastāvīga esamība ĪAV telpās nespēj nodrošināt nekavējošu reaģēšanu un palīdzības sniegšanu nepieciešamības gadījumā ieslodzītajai personai, kā arī var radīt draudus paša policijas darbinieka un sabiedrības drošībai kopumā bēgšanas gadījumā.

Pienesumi ĪAV ir atļauti Ministru kabineta 2006.gada 11.aprīļa noteikumu Nr.289 "Noteikumi par īslaicīgās aizturēšanas vietas kamerā glabāšanai atļauto priekšmetu sarakstu" (turpmāk – Noteikumi Nr.289) noteiktajā apjomā. Vienlaikus, lai gan Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 5.panta trešās daļas 8.punkts paredz aizliegumu aizturētajam ĪAV smēķēt, tomēr intervētās personas norādīja, ka viņām ir ļauts smēķēt pastaigu laukumā, kā arī ārpusē virs kameru durvīm bija redzami cigarešu iepakojumi. Līdz ar to netiek ievērotas likumā noteiktās prasības par smēķēšanas aizliegumu ĪAV.

Pozitīvi vērtējama Valmieras ĪAV prakse, ka ieslodzītajām personām ir pieejamas dažāda veida grāmatas. Minētā literatūra tiek izsniegta pēc ieslodzīto lūguma.

Personu ievietošana ĪAV

Aizturētais ĪAV nonāk caur dežūrdaļu. Personas virspusēja pārmeklēšana sākotnēji tiek veikta telpā, kur atrodas aizturētā nodotās un izņemtās mantas, savukārt pilnā pārmeklēšana tiek veikta atsevišķā aizturēto apskates telpā. Amatpersonas nevarēja sniegt loģisku skaidrojumu par ieslodzīto personu atkārtotas pārmeklēšanas nepieciešamību ĪAV telpās. Līdz ar to šādai vairākkārtējai personas pārmeklēšanai ĪAV telpās nav saskatāma objektīva nepieciešamība.

Pārmeklēšana tiek fiksēta dokumentāri. Kā norādīja policijas amatpersonas, tad Valmieras iecirknī ir abu dzimumu darbinieki, tādējādi grūtības ar pretējā dzimuma aizturēto personu pārmeklēšanu neesot.

Policijas amatpersonas informēja, ka gadījumā, ja ĪAV nonāk ārvalstnieks, komunikācijas problēmas neesot, un nepieciešamības gadījumā tiek pieaicināts tulks, ar ko ir noslēgts līgums.

Ja persona izsaka sūdzības par veselības stāvokli, vai, ja persona vēlas sazināties ar aizstāvi, ĪAV amatpersona informē par to dežūrdaļu, kas veic tālākas nepieciešamās darbības.

Persona pirms ievietošanas kamerā tiek aicināta iepazīties ar iekšējās kārtības noteikumiem un parakstīties par to atsevišķā žurnālā. Turklāt izraksti no normatīvajiem aktiem ar informāciju par ĪAV ievietoto personu tiesībām ir pieejami vairākās valodās. Tomēr vizītes laikā pie sienas esošie izraksti par ĪAV iekšējo kārtību, kā arī Ministru kabineta 2006.gada 11.aprīļa noteikumu "Noteikumi par īslaicīgās aizturēšanas vietas kamerā glabāšanai atļauto priekšmetu sarakstu" izdruka, bija novecojošā redakcijā un nesniedza pilnu informāciju par aizturētās personas tiesībām ĪAV un aktuālo regulējumu, kas attiecas uz ĪAV iekšējo kārtību. Aicinu pievērst uzmanību amatpersonu informētībai par normatīvajiem aktiem un to grozījumiem, kuri reglamentē ĪAV darbību. Turklāt tādējādi netiek nodrošināta arī likumā ietvertā prasība, ka kamerā ievietotajam aizturētajam nodrošina iespēju jebkurā laikā iepazīties ar īslaicīgās aizturēšanas vietas iekšējo kārtību (Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 3.panta trešā daļa), tātad – ar aktuālo regulējumu, kas attiecas uz ĪAV iekšējo kārtību.

Pēc iepazīšanās ar atsevišķiem ierakstiem reģistrācijas žurnālā, tika konstatēts, ka personas atsevišķos gadījumos ĪAV uzturas 9 un pat vienā gadījumā 19 dienas. Attiecībā uz pēdējo, policijas amatpersonas norādīja, ka sākumā persona tika ievietota uz 48 stundām, pēc kā sekojoši tika piemērots apcietinājums un persona vēl netika pārvesta uz izmeklēšanas cietumu. Turklāt kriminālprocesuālā kārtībā ievietotā persona, kura uz vizītes apmeklējuma brīdi ĪAV atradās septīto dienu, norādīja, ka pēc aizturēšanas tā vēl nemaz nav bijusi izmeklēšanas cietumā, bet gan visu laiku pēc aizturēšanas un apcietinājuma piemērošanas atradusies ĪAV. Uzsveru, ka no cilvēktiesību viedokļa

personas atrašanās laikā ĪAV vajadzētu būt minimālam, un attiecībā uz apcietinātajām un notiesātajām personām, kas ĪAV ir ievietotas procesuālo darbību veikšanai, atrašanās laiku vajadzētu maksimāli ierobežot līdz septiņām darba dienām.

Amatpersonas norādīja, ka procesuālās darbības ar aizturētajām personām notiek gan ĪAV, gan izmeklētāju kabinetos. Tas esot atkarīgs no procesa virzītāja ieskats. No cilvēktiesību viedokļa ir visai kritiski vērtējama ieslodzīto transportēšana procesuālo darbību veikšanai ārpus ĪAV, ja tam nav objektīvas nepieciešamības. Tas ne vien paaugstina iespējamās vardarbības risku, bet arī var ievērojami apgrūtināt sūdzību par amatpersonu iespējamo vardarbību izmeklēšanu.

Personām ir iespēja nosūtīt vēstules sevīs izvēlētam adresētam. Tādā gadījumā persona vēršas pie ĪAV amatpersonas ar lūgumu tai izsniegt papīru un rakstāmo. Kā norādīja policijas amatpersonas, tad uz vietas viņiem neesot konverti, lai persona savu vēstuli varētu nosūtīt slēgtā veidā. Tādā gadījumā tiek informēta dežūrdala par šādu nepieciešamību. Tāpat arī brīvdienās to nebūtu iespējams realizēt. Turklāt pēc ĪAV amatpersonas skaidrojumiem līdz galam neradās pārliecība, ka persona ir informēta par institūcijām, ar kurām ieslodzīto korespondence nav pakļauta kontrolei. Ievērojot minēto, aicinu nodrošināt, ka policijas darbinieks, kurš nodrošina apcietināto un notiesāto personu saraksti ĪAV, ievēro Apcietinājumā turēšanas kārtības likumā un Latvijas Soduzpildes kodeksā noteiktos korespondences kontroles nosacījumus (Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 5.panta desmitā daļa).

Kameras

ĪAV vizītes laikā tika apskatītas četras kameras (divas tukšas un divas, kurās bija ieslodzītie). Kameras kopumā bija sliktā stāvoklī un to uzlabošanai noteikti ir nepieciešams remonts. Kameras ilgstoši nav remontētas, par ko liecināja daudzie uzraksti uz sienām, nodrupušais krāsojums un apmetums. Telpas bija acīmredzami nolietotas.

Kameras ir aprīkotas ar metāla gultām, kas pēc sava vizuālā izskata bija acīmredzami nolietotas un atsevišķos gadījumos radīja pamatotas šaubas par to drošību. Divvietīgajā kamerā ir ierīkots pie sienas piestiprināts plaukts, tomēr pie grīdas piestiprināts sols kamerā nebija. Līdz ar to nav nodrošināta Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 7.panta piektās daļas 2.punktā noteiktā prasība, kas turklāt liedz aizturētajiem ieturēt maltīti pienācīgos apstākļos. Savukārt divvietīgajā kamerā ir ierīkots galds un sols.

Kamerās ir pilnībā nodalītas telpas, kurās ir uzstādītas izlietnes, kā arī ūdensvadāms pieslēgti sanitārie mezgli. Savukārt pie sanitārā mezgla pieslēgtās skalojamās kastes atrodas ārpus kamerām ĪAV gaitenī, un skalošanas pogu nospiešanas nepieciešamību regulē ĪAV amatpersona. Kā varēja pārliecināties vizītes laikā, tad pirms vienas no intervijām ar ĪAV ievietoto personu, policijas amatpersona skalošanas pogu nospieda tieši pirms ieiešanas kamerā, kur sekojoši kamerā tika konstatēta ļoti slihta un spēcīga smaka. Tādējādi šādas konstrukcijas ierīkošana rada pamatotas šaubas par pienācīgu un cilvēcīgu apstākļu nodrošināšanu ieslodzītajām personām. Turklāt šāda konstrukcija var tikt izmantota, lai radītu kamerā esošajam ieslodzītajam tādas ciešanas, kas nav tieši saistītas ar piemērotās brīvības atņemšanas mērķi.

Tāpat kamerās ir nodrošināta mākslīgā ventilācija un mākslīgais apgaismojums. Tomēr kamerās esošā smaka acīmredzami norādīja uz mākslīgās ventilācijas darbības neefektivitāti. Savukārt divvietīgajā kamerā esošais mākslīgais apgaismojums nebija pietiekams, lai personas tumšajā diennaktī laikā varētu apmeklēt tualeti. Logu ailēs ir

iebūvēti stikla bloki, kuru gaismas caurlaidība ir neliela, kā arī tie liedz nodrošināt dabīgās ventilācijas iespēju. Līdz ar to kamerās faktiski nav pieejams dabīgais apgaismojums un ventilācija.

Kamerās nav ierīkotas signālpogas policijas amatpersonas izsaukšanai. Ņemot vērā, ka ĪAV kamerās netiek veikta videonovērošana, drošības apsvērumu dēļ kamerās būtu nepieciešams ierīkot signālpogas policijas amatpersonas izsaukšanai.

Apskatīto ĪAV kameru plānojums nav piemērots personām ar kustību traucējumiem un personām, kuras pārvietojas riteņkrēslā. Kameru lielums un tajās esošo labierīcību lielums nepieļauj pat varbūtību, ka tās būtu pieejamas personām ar kustību traucējumiem vai riteņkrēslā.

Higiēna

Vizītes laikā amatpersonas paskaidroja, ka ĪAV uzkopšana tiek veikta divreiz nedēļā, kā arī pēc tam, kad ieslodzītās personas atbrīvo kameru. To uzturēšanās laikā kameras netiek uzkoptas. Vizītes laikā kopumā varēja pārliecināties, ka higiēnas prasības Valmieras ĪAV netiek nodrošinātas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, kas jo īpaši ir attiecināms uz smakas esību ĪAV, kā arī kameru sanitārie mezgli un mazgāšanās telpa radīja šaubas par regulāru un rūpīgu to kopšanu, kā to paredz Ministru kabineta 2016.gada 16.novembra noteikumi Nr.726 "Higiēnas prasības īslaicīgās aizturēšanas vietā" (turpmāk – Noteikumi Nr.726). Minēto noteikumu 2., 5. un 12.punkts paredz, ka "katra īslaicīgās aizturēšanas vietas telpa un tās aprīkojums tiek uzturēts tīrs un darba kārtībā. Īslaicīgās aizturēšanas vietas grīdas seguma mitro uzkopšanu veic atbilstoši nepieciešamībai, bet ne retāk kā reizi dienā, lietojot mazgāšanas līdzekļus, bet mazgāšanās telpās, tualetēs un sanitārajos mezglos – lietojot dezinfekcijas līdzekļus. Sanitārā aprīkojuma mitro tīrīšanu un dezinficēšanu veic reizi dienā".

Atbilstoši Noteikumu Nr.726 6.punktam "aizturēto pastaigām svaigā gaisā paredzētā iežogotā laukuma seguma sauso uzkopšanu veic reizi dienā". Pēc ĪAV apskatītā pastaigu laukuma, neradās pārliecība arī par šīs prasības pienācīgu ievērošanu. Līdz ar to secināms, ka Valmieras ĪAV netiek nodrošinātas Noteikumu Nr.726 prasības.

Amatpersonas norādīja, ka ĪAV ievietotajām personām tiek izsniegta gultas veļa, kas tiek mainīta pēc tam, kad ieslodzītais pamet ĪAV. Apskatot gultas piederumu noliktavu, tika konstatēta tīrā un netīrā gultas veļa, kā arī higiēnas priekšmeti un ieslodzītās personas mantas glabājas vienkopus vienā šaurā telpā ar nepietiekamu ventilāciju. Turklāt ĪAV amatpersona sniedza pretrunīgu informāciju par tīrās gultas veļas atrašanās vietu.

Savukārt par dušas apmeklējumu skaitu tika norādīts, ka pamatā dušu ieslodzītā persona var apmeklēt pēc 7 dienu atrašanās ĪAV, tomēr pēc lūguma izteikšanas to var nodrošināt arī ātrāk – pēc piecām vai pat divām dienām. Ievērojot minēto, secināms, ka ĪAV nav izstrādāta precīza kārtība, kādā persona var izmantot mazgāšanās telpu. Uzsveru, ka ieslodzītajām personām ir jādod iespēja nomazgāties biežāk, nekā tikai pēc septiņu dienu atrašanās ĪAV. Citādi rodas situācija, ka personām, kuras ĪAV atrodas mazāk par nedēļu, nav iespējams nomazgāties vispār, kas nebūtu pieļaujams. Turklāt vizītes laikā tika konstatēts, ka mazgāšanās telpa bija acīmredzami netīra (piebrādāta/dubļaina).

Arī vizītes laikā apskatītās mazgāšanās telpas plānojums nav piemērots personām ar kustību traucējumiem un personām, kuras pārvietojas riteņkrēslā. Vienlaikus kā norādīja policijas amatpersonas, dušas apmeklētājiem tiek izsniegts divielis.

Ēdināšana

ĪAV ievietoto personu ēdināšanu nodrošina komersants, ar kuru noslēgts līgums. Amatpersonas norādīja, ka ēdiens tiek izsniegts trīs reizes dienā un vienu reizi dienā tiek nodrošināts arī siltais ēdiens, tā daudzums pietiekams un kvalitāte esot laba. Arī no intervētajām personām sūdzību par ēdiena kvalitāti un daudzumu nebija.

Uzteicama prakse, ka ĪAV ievietotajām personām tiek izsniegtas krūzes.

Ievērojot iepriekšminēto par Valmieras ĪAV un tās telpu vispārīgi sliktu tehnisko stāvokli, kā arī apstākļiem, kuru rezultātā ieslodzītajām personām var tikt nodarītas ciešanas, aicinu izvērtēt šīs ĪAV turpmākas izmantošanas lietderību, apsverot tā slēgšanu.

Gadījumā, ja ir paredzēta šīs ĪAV turpmāka izmantošana, aicinu izvērtēt un ievērot turpmāk norādītās rekomendācijas:

1. Nodrošināt, ka pagaidu turēšanas telpā nepieciešamības gadījumā vienlaikus var tikt ievietotas sievietes un vīrieši un nepilngadīgie un pilngadīgie;
2. Nodrošināt ĪAV atbilstību vides pieejamības prasībām;
3. Nodrošināt, ka personu nodotās un izņemtās mantas tiek glabātas vienuviet, tādējādi izslēdzot iespējamus riskus, kas var rasties saistībā ar mantu uzglabāšanu;
4. Nodrošināt, ka aizturēto apskates telpā neatrodas mantas un priekšmeti, kas nav nepieciešami šajā telpā paredzēto funkciju veikšanai;
5. Pārtraukt ĪAV izmantot tādas konstrukcijas un telpas, ko pēc savas funkcionalitātes saistošie normatīvie akti (Aizturēto personu turēšanas kārtības likums un likums "Par policiju") neparedz;
6. Nodrošināt ĪAV videonovērošanu atbilstoši Noteikumu Nr.153 prasībām;
7. Ierīkot pastaigu laukumā signālpogu policijas amatpersonas izsaukšanai, tādējādi nodrošinot pastaigu laukumā esošai personai iespēju pievērst amatpersonas uzmanību vai paziņot par steidzamas palīdzības nepieciešamību;
8. Nodrošināt, ka persona ir pienācīgi informēta par tās pastaigu faktisko ilgumu;
9. Nodrošināt ĪAV ar pilnvērtīgai funkciju izpildei nepieciešamo darbinieku skaitu;
10. Nodrošināt, ka ĪAV tiek ievērots aizliegums par smēķēšanu;
11. Novērst vairākkārtēju personas pārmeklēšanu ĪAV telpās;
12. Nodrošināt, ka ĪAV amatpersonas ir informētas par aktuālo normatīvo regulējumu, kas attiecas uz ĪAV darbību, tādējādi arī nodrošinot aizturētajām personām pienācīgu iespēju iepazīties ar ĪAV iekšējo kārtību;
13. Nodrošināt minimālu personas atrašanās laiku ĪAV, un attiecībā uz apcietinātajām un notiesātajām personām, kas ĪAV ir ievietotas procesuālo darbību veikšanai, atrašanās laiku maksimāli ierobežot līdz septiņām darba dienām;
14. Nodrošināt, ka procesuālās darbības ar aizturētajām personām notiek ĪAV telpās, izņemot, ja pastāv objektīva nepieciešamība tās veikt ārpus;
15. Nodrošināt, ka policijas amatpersona ievēro normatīvajos aktos noteiktos apcietināto un notiesāto personu sarakstes kontroles nosacījumus;
16. Nodrošināt, ka ĪAV kameras ir iekārtotas atbilstoši likumā noteiktajām prasībām un ievērojot Eiropas Komitejas spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanai (CPT) rekomendācijas;
17. Nodrošināt pienācīgu dabisko un mākslīgo apgaismojumu, kā arī atbilstošu ventilāciju;

18. Izvērtēt pie sanitārā mezgla pieslēgto skalojamo kastu turpmāku atrašanos ĪAV gaitenī;

19. Nodrošināt, ka kamerās tiek ierīkotas signālpogas policijas amatpersonas izsaukšanai;

20. Nodrošināt Noteikumu Nr.726 ievērošanu un veikt regulāru ĪAV telpu uzkopi un tīrīšanu, izdarot par to attiecīgu atzīmi atsevišķā žurnālā;

21. Nodrošināt, lai gultas piederumi tiktu uzglabāti tīrā un sanitārajām prasībām atbilstošā telpā;

22. Izstrādāt vienotu kārtību un nodrošināt, ka ieslodzītās personas var izmantot iespēju nomazgāties biežāk nekā tikai pēc septiņu dienu atrašanās ĪAV.

Lūdzu mēneša laikā no šī dokumenta saņemšanas brīža informēt par veiktajām darbībām. Pateicos par vizītes laikā amatpersonu sniegto informāciju un sadarbību ar Tiesībsarga biroja darbiniekiem.

Ar cieņu
tiesībsargs

J.Jansons

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogs